

Na čarodějnice víme více – do té doby jenom hasme, ať potom nelitujeme

Filip Matějka, 31.3.2020

Řešíme obrovské akutní problémy. Hoří nám dům, musíme hasit, dát do toho všechno. Chceme ale v tu chvíli kupovat materiál na novou střechu nebo dokonce vybírat od jakého pokrývače? Ne, protože vybereme špatně, proděláme kalhoty a ještě se budeme rozptylovat od toho hašení.

Vláda dělá, co může - hasí. Neměla by ale nyní dělat dlouhodobé změny. Nemáme čas se nad nimi zamyslet. Musíme si dát šanci na rychlý návrat do normálu, když se náhodou ukáže, že si v boji s epidemií vedeme lépe, než jsme doufali. Jen za posledních pár dní se uvažuje o dlouhodobé změně zákona o České národní bance, o zrušení daní z převodu nemovitosti nebo se odkládá splácení všech půjček o půl roku. Možná jsou některé ty změny dobré, ale sám si tím nejsem jistý. Neměli bychom rozhodovat nic dlouhodobého. Navržený zákon o ČNB jí umožňuje nově hlavně nakupovat pohledávky nebankovních institucí, selektivně posílat peníze; to je velmi riskantní a na dlouhou diskuzi. Zlevnění převodu nemovitostí nám nepomůže v současném boji. Naopak když budou ceny nemovitostí pružnější a rychle klesnou, tak si tím můžeme okamžitě ještě přivodit obrovskou hypoteční krizi a krachy bank. A posouvání splátek o půl roku, když nevíme, co bude za tři týdny, je možná zbytečná kapitulace předem. Akorát to na dlouho všechny utvrdí v nesplácení závazků a posílí druhotnou platební neschopnost.

Myslím, že je správné být s pomocí firmám i domácnostem výjimečně agresivní první měsíc - asi ještě trochu agresivněji a jasněji než doposud. Potom bychom se ale měli zastavit a rozhodnout, co dále. Nerozhýbávejme trh s nemovitostmi, když toho už tak máme na talíři dost. Nerozhodujme o délce krize předem, nenatahujme ji tím sami hned teď, dejme si ještě šanci.

Budou obchody zavřené ještě měsíc, tři nebo půl roku? Nevíme, ale možná to nebude o moc déle než pouhý měsíc. Nejlepší investicí je nyní široké testování populace, investujme stamiliony i miliardy. Zatím jsme téměř slepí. Když náhodou zjistíme, že nemocných je daleko více, než jsme mysleli, tak máme skoro vyhráno. V tu chvíli víme, že nemoc není tak nebezpečná a do normálu se můžeme vrátit velmi rychle.

Všichni držíme vládě i dalším politikům palce, akutní řešení nerozporujeme tolik co jindy. Problém ale je, že nejsme pozorní k navrženým dlouhodobým změnám. Nemáme kapacitu se každý den rozhodovat a vnímat dnešní dopad na krizi i dopad na náš stát za rok a dále. To je nebezpečné - co když jsou návrhy na dlouhodobé změny velmi špatné? Nejlepší bude, když ta rozhodnutí neuděláme, chce to klid, nyní nejsou nutná.

Dejme si měsíc času. Zatím co nejvíce testujme, držme firmy i lidi nad vodou, ale nic dlouhodobého nerozhodujme, krizi předem nenatahujme. Zachraňme současnost a neriskujme, že si zkazíme celou budoucnost. Uhasme dům, pokrývače nechme na později.